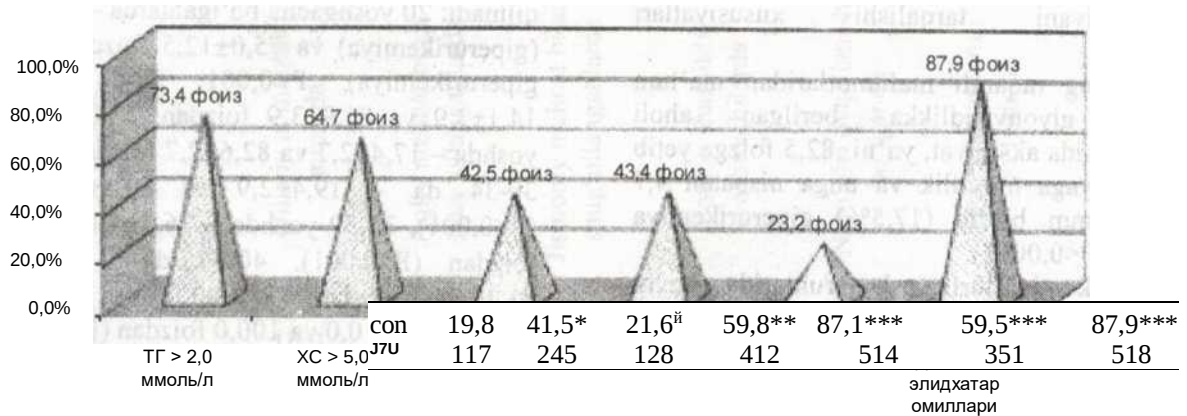

DLP ning tarqalishi

1-расм. Биохимик-липидли хатарли омилларни гиёхвандликка берилганаҳоли популяциясида эпидемиологик тасвири ва тавсифлари

6-jadval malumotlari asosli tasdiqlaydiki. dislipemiya oilaviy nomaqbul muhitda bo'lgan aholida - 19,8%, aqliy mehnatchilarda esa unga qiyoslaganda to 2,1 barobardan ziyodga oshib - 41,5% ($P < 0,05$), jismoniy mehnat bilan mashg'ul bo'lib yurganlarda - 21,6% ($P > 0,05$), yomon sharoitda yashovchilarda - 69,8% ($P < 0,01$), noto'g'ri ovqatlanuvchilarda (ko'p ovqat eyish, aksariyat yog'li ovqatlarni istemol qilish) — 87,1% ($P < 0,001$). Ita epidxatar omili bo'lganda - 59,5% ($P < 0,01$) va 2 tadan ziyod epidxatar omili bo'lganda - 87,9% yetib aniqlanadi ($P < 0,001$).

Umuman, 1-rasmda aks ettirilganidek, dislipidemiya giyohvandlarda aksariyat uchraydi va u yoki bu epidxatarli

omil bo'lganda uning aniqlanishi shiddatlashib ko'payadi. Hususan, 4ta xatarli omil yig'ilishi kuzatilgan bemor - giyohvandlarda DLP chastotasi 87,9 foizgacha yetib aniqlanadi. DLP tarkibiy qismida 73,4 foizga yetib GTG, 64,7% - GHS, 45,2 va 43,4 foizgacha ortib giper-HSPZLP va HSUPZLP hamda 23,2% darajada gipo-HSYUZLP qayd qilinadi.

Demak, mazkur xatarli omilni birlamchi, ikkilamchi va uchlamchi profilaktikasi tadbirlarini giyohvand - aholi orasida keng olib borish zaruriyat hisoblanadi. Uni bartarafash, mazkur omil bilan bog'liq «oxirgi epidemiologik nuqtalarni», shubhasiz, samarali kamaytiradi.

Mantasoliev A.S.,
Yuldashev R.N.
Nizamova S.G.
Xoldarova G. V.

GIYOHVANDLAR POPULYASIYASIDA YURAK-QON TOMIR KASALLIKLARIGA NISBATAN EPIDEMIOLOGIK SHAROITLAR TAVSIFI. 5-CHI AXBOROT: BIOXIMIK-NOLIPIDLI XATARLI OMILLARNI TARQALISHI

RSHTYoIM Andijon filiali va Andijon Davlat tibbiyot instituti

Giperurikemiya yurak-qon tomir kasallik- larining xatarli omili ekanligi birinchilardan bo'lib Andijon profilaktik ilmiy maktabida tasdiqlab berilgan. U shahar va qishloq, ayol va erkak, uyushgan va uyushmagan aholi guruhlarida keng o'rganilgan, epidemiologik tavsiflari kashf qilib berilgan. Lekin yangi paydo bo'la boshlagan alohida populyasiya giyohvandlikka berilgan aholi guruhlarida bu xatarli omil o'rganilmagan. Shuning uchun, epidemiologik tekshiruvimizda mazkur populyasiyada siydik kislotasi miqdorini qonda o'zgarishlarini hamda giperurikemiyani tarqalishini alohida o'rganib chiqdik.

1-jadvalda giyohvandlikka berilgan aholi orasida urikemiyani o'zgarishlari va

qonda o'zgarishlarini hamda giperurikemiya tarqalishini alohida o'rganib chiqdik.

1-jadvalda giyohvandlikka berilgan aholi orasida urikemiya o'zgarishlari va giperurikemiya tarqalishi xususiyatlari ko'rsatilgan.

Jadvalning raqamli malumotlaridan ma'lum bo'ladiki, giyohvandlikka berilgan aholi populyasiyasida aksariyat, ya'ni 82,5 foizga yetib gipourikemiya moyillik va unga nisbatan 4,7 barobarga kam bo'lib (17,5%) giperurikemiya aniqlanadi ($P<0,0001$).

Giperurikemiya turli yosh guruhlarida tafovut bilan aniqlanadi (2-jadvalda bu xaqda malumotlar keltirilgan).

2- jadvalning tahliliy malumotlari darak beradiki,

barcha yosh guruhlarida aksariyat GU qayd qilinmaydi va tafovut bilan giperurikemiya va gipo- yoki normaurikemiya quyidagicha qayd qilinadi: 20 yoshgacha bo'lganlarda - $25,0\pm 12,5\%$ (giperurikemiya) va $75,0\pm 12,5$ foizdan (norma - giperurikemiya), $P<0,001$; 20-24 yoshda - $14,1\pm 3,9$ va $85,9\pm 3,9$ foizdan ($P<0,001$), 25-29 yoshda - $17,4\pm 2,7$ va $82,6\pm 2,7$ foizdan ($P<0,001$), 30-34 da - $19,4\pm 2,9$ va $80,6\pm 2,9$ foizdan ($P<0,001$), 35-39 yoshda - $16,0\pm 4,1$ va $84,0\pm 4,1$ foizdan ($P<0,001$), 40-44 da $18,8\pm 6,9$ va $81,3\pm 6,9$ foizdan ($P<0,001$) va 45 yoshdan oshganlarda - 0,0 va 100,0 foizdan ($P<0,001$).

2- jadval

1-jadval

Giyohvandlar populyasiyasida siydik kislotasini qonda o'zgarishi va giperurikemiya tarqalishi

Tekshirilganlar guruhi	Qonda urikemiyani aniqlanishi						R
	Urikemiya < 3,4, mg%			Urikemiya > 7,0 mg% (GU)			
	n*	N**	%	n*	N**	%	
20-45 yoshli giyohvandlar populyasiyasi	487	590	82,5	103	590	17,5	<0,0001

Giyohvandlar populyasiyasida yoshga bog'liq holda giperurikemiya tarqalishi

Yosh guruhlari	GU bor			GU yuq			R
	n*	N**	%	n*	N**	%	
<20	3	12	$25,0\pm 12,5$	9	12	$75,0\pm 12,5$	<0,001
20-24	11	78	$14,1\pm 3,9^*$	67	78	$85,9\pm 3,9^*$	<0,001
25-29	33	190	$17,4\pm 2,7^*$	157	190	$82,6\pm 2,7^*$	<0,001
30-34	37	191	$19,4\pm 2,9^{**}$	154	191	$80,6\pm 2,9^*$	<0,001
35-39	13	81	$16,0\pm 4,1^*$	68	81	$84,0\pm 4,1^*$	<0,001
40-44	6	32	$18,8\pm 6,9^*$	26	32	$81,3\pm 6,9^*$	<0,001
>45	0	6	0,0	6	6	100,0	<0,001

GU ni eng ko'p < 20 yoshgacha bo'lgan o'smirlarda aniqlanishi etiborni tortadi va davolash-profilaktika ishlarini «muljalli» amalga oshirish uchun malum darajada asos beradi.

Kelgusi 3-jadvalda giperurikemiya turli xatarli omillarga bog'liq holda giyohvandlikka berilgan aholi orasida tarqalishi aks ettirilgan. Jadvaldan kelib chiqqanidek, giperurikemiya oilaviy nomaqbul muhitda yashovchi giyohvandlarda 10,0 foiz, aqliy mehnat bilan shug'ullanib kelganlarda unga nisbatan salkam ikki barobarga yetib ko'p (19,8 foiz, $P<0,05$), jismoniy mehnatchilarda - 10,5% ($P>0,05$), yomon yashash sharoitidayashovchilarda-32,0% ($P<0,001$), noto'g'ri ovqatlanish aniqlangan bemorlarda 42,0% ($P<0,05$), 1 ta epidemiologik xatarli omilga bog'liq holda 29,8% ($P>0,05$) va 2 tadan ko'p xatarli omil tasdiqlangan populyasiyada - 43,9% ($P<0,05$) darajalarda tafovut bilan aniqlanadi.

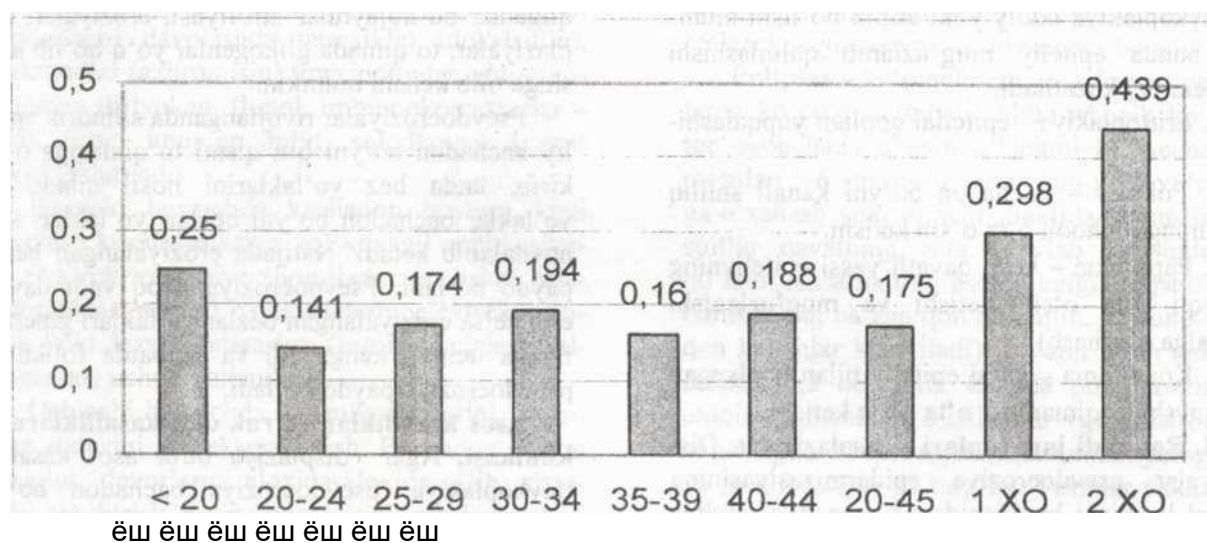
Siydik kislotasi > 7,0 mg %

Noto'g'ri ovqatlanish	42,0 %
Yomon yashash sharoiti	32, 5 %
Jismoniy mehnatdagilar	10,5%
Aqliy mehnatchilar	19,8 %
Oilaviy nomaqbul sharoit	10,0%

Giperurikemiya zikr etilgan epidemiologik tasviri va tavsiflarini (bu 1-shaklda ham mutloq aks ettirilgan) amaliyotga joriy qilish, uylaymizki, bevosita ilmiy-amaliy salohiyat kasb etadi.

Turli xatarli omillarga bog'liq holda giyohvandlarda giperurikemiya tarqalishi (suratda- %, maxrajda - mutloq son)

[GU ni turli xatarli omillarga bog'liq bo'lib tarqalishi]								
Tekshirilgan aholi guruhi	N	5 CT я я § X E	с «5 с3 XJ — u. S IS я CB я C oo »J - Γ³ S'J <4 C/>	G •w 2 c - C §b « = E _s o « E -c CJ CJ	«3 T5 o3 'c £ -2 2 IE o § ° 5 >	w 2- c O 3L oc X» Ъ z	O c3 2 "1 CO я S 2P 8--° я	W III X 03 U 00 тэ •S' N £ 's с3 я V I ~
20-45 yoshii giyohvandlikka berilgan aholi	590	10,0	19,8*	10,5 ^{II}	32,0***	42,0*	29,8 ^{II}	43,9*
		59	117	62	189	248	176	259

1-шакл. Хатарли омилларга боғлиқ ҳолда гиперурикемияни гиёҳвандларда эпидемиологик тасвири ва тавсифи